

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Labyrinten

Citation: Baggesen, Jens: "Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig", i Baggesen, Jens: *Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig*, udg. af TORBEN BROSTRØM, Gyldendal, 1971), s. 87. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen06-shoot-idm139952570914704/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Labyrinten eller Reise gennem Tydskland, Schweitz og Frankrig

vedligeholde andres Varme. Skuespilleren maae, for altid at glemmes, aldrig glemme sig, og denne kolde, strænge, kritiske Opmærksomhed er *Labor*; men sandelig intet mindre end *Volutas*.

Samtalen blev meer og meer underholdende. *Schrøder* taler med megen Bestemthed og Fynd, hans Kone med megen Finhed og Lethed. Vi bleve eenige om, at Sentensen: *Labor ipse Volutas* i den Forstand, hvori den almindelig tages, kan anvendes paa ethvert Arbeide, kun ikke paa Kunstnerens.

Schrøder er altsaa ikke Skuespiller af Tilbøielighed, og spiller ikke *con amore*. Det er imidlertid den ypperste Skuespiller i Europa – hvorledes hænger dette sammen med hint almindelige Muncheld: *Det er Lysten, som driver Værket?*

For at forklare dette, maa man see lidt dybere i dette Ordspørgs Mening, end vel almindelig sees. Uagtet *Schrøder* spiller med Ulyst, vil man dog komme efter, naar man har fundet Ordspørgets rette Forstand, at det kan forklares om ham. Lysten driver Værket, hedder det. Rigtig! Men hvad om det var Lysten til Frugten af Arbeidet, og ikke til Arbeidet selv, som driver? Sulte og tørste, slaae og lade sig slaae ihjel, pidske og skamskiændende sig, er upaatvivlelig i sig selv ingen Fornøielse. Imidlertid seer man adskillige Personer, uden at være tvungne dertil, give sig af med deslige Forretninger – og det er her meer end i noget andet Tilfælde Lysten, som driver Værket. Men hvilken Lyst? Hos den første Lysten til *Guld*, hos den anden Lysten til *Ære*, hos den tredje Lysten til *Himmeriges Rige*. Lysten driver Værket hos Kunstneren; men hvad egentlig Fornøielse er der i at staae Dag ud og Dag ind, og stryge Farver an og slette dem ud igien paa en Voxdug? Hvad Fornøielse er der i at hugge med en Meisel i en Træ- eller Steenblok? og hvori bestaaer den Fryd, i gienemvaagede Nætter at skrive lange og korte Linier paa et Stykke Papir, som naar efter hundrede Udstrøgninger og Forandringer, de lange ere blevne korte, og de korte lange nok, see ud som en Stii i *Tredielectie*? Og naar nu Kunstneren, som almindeligst, er fattig, og (hvad man her i vort kolde Norden i det mindste om Vintren sikkert kan gjøre Regning paa) med forfrosne Fingre maa stryge og hugge og smøre – sandelig! lad endog Kunstbegeistringen være nok saa varm, der hører dog virkelig næsten

lige saa meget til, zittrende af Kuld at kaste sig deri, som til med koldt Blod at springe ned i Ætnas brændende Hule! Horaz forklarer os imidlertid det sidste Særsyn:

– *Deus immortalis haberi*
Dum cupit Empedocles ardentem frigidus Ætnam
*Infulsit. —**

Lysten til at leve er den almindelige Strøm, som driver alle menneskelige Mølleværker, fra det ypperste til det ringeste. Den deler sig i tre Hovedfloder: Lyst til Ophold, Lyst til Opsigt, og Lyst til Udødelighed – disse dele sig igien i mangfoldige andre smaae Afledninger, hvorved de mindste Hiul, der ikke behøve saa megen Kraft, for at holdes i Gang, omdreies. De største Menneskedens Hoved-Møller, Philosophernes og Kunsternes, ligge oppe i Strømmen, og somme saa nær ved dens klare men vældige Udspring, at man skulde troe det var Lyst til Sandhed og Fuldkommenhed selv, den ædelste af alle Lyster, som drev dem. For dem er Lysten til at *leve* det samme som Lysten til at *virke*. Men alle, troer jeg, have de det tilfælles, at den egentlige Kraft, som driver, ikke er Kierlighed til Midlerne; men Kierlighed til Maalet.

* – For Navn af Gud engang at vinde
Empedokles sprang kold i Ætnas Ild.